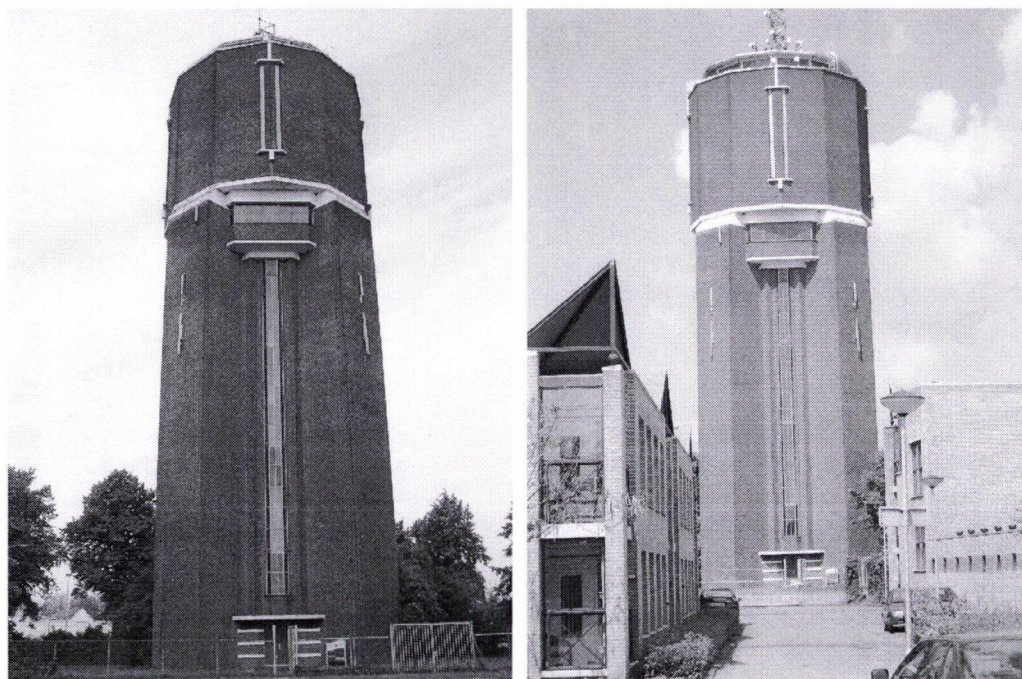

Bouwhistorisch onderzoek en beschrijving Torenstraat (watertoren).

Algemene gegevens.

Oorspronkelijke functie : watertoren
 Huidige functie : watertoren
 Bouwjaar : 1948

Monumentenbeschrijving.

Algemeen.

Deze expressionistisch bakstenen watertoren werd in 1948 door architect J.H.J. Kording ontworpen. De toren heeft als draagstructuur een betonskelet, uitwendig is dit verfraaid met een bakstenen bekleding. Op vier, kruisvormig tegenover elkaar geplaatste zware betonnen kolommen, ligt een dito balkstructuur en plaat waarop de reservoirs rusten. Tussen de kolommen zijn, terug naar achter liggende wanden gemetseld, waarin een verticale lichtopening opgenomen is. Bovenaan eindigen deze wanden met lichtopening tegen een betonplaat die de vloer vormt van naar buiten uitgebouwde erkers. Boven de met baksteen omklede kolommen en de ertussen gemetselde erkers, is de betonnen draagstructuur gedeeltelijk ook uitwendig - als expressionistisch overgangselement - duidelijk zichtbaar gehouden. De reservoirs bevinden zich in de twaalfhoekige opbouw, boven genoemde draagstructuur. Boven op de reservoirs is een terug geplaatste, eveneens twaalfhoekige (lantaarn) uitzicht ruimte, welke rondom geheel van glas is. Deze uitzichtruimte (lantaarn) wordt aan de bovenzijde afgedekt door een flauw hellend torendakje. Hierop is recentelijk een stalen mast met antennes geplaatst. De baksteen gevels zijn gemetseld in Noors metselverband met hardgrauwe gevelklinkers. De kozijnen en ramen en toegangsdeur zijn van staal.

De opbouw.

De opbouw van deze toren is bijzonder omdat de twaalfhoekige opbouw van de reservoirs onder alle hoeken nagenoeg in een lijn liggen met de vier, rechthoekige met baksteen omklede kolommen. Om dit effect te bereiken staan de vier kolommen verder naar buiten dan de twaalfhoekige opbouw. Aan de bovenzijde worden de kolommen door zware betonnen draagbalken afgedekt. Deze afdekkingen hebben de vorm van afzaten. Op deze draagbalken ligt de twaalfhoekige betonnen vloerplaat waarop de reservoirs rusten.

De entree is tussen twee kolommen aan de oostzijde gelegen. De toegangsdeur tot de toren bestaat uit een dubbele stalen deur waarin centraal tegen elkaar aansluitend verticale raampjes. Deze raampjes hebben een decoratieve smeedijzeren versiering in de stijl van de "Amsterdamseschool".

De deuren zijn blauw geschilderd. Boven deze toegang is een grote ver overkragende betonnen luifel. Uitwendig is de entree gemarkeerd door twee begeleidende muurtjes naar de deur toelopend. In deze muurtjes zijn drie witte betonnen cordonbanden opgenomen. Deze muurtjes zijn tot op driekwart van de hoogte onder het afdak opgetrokken. De bovenste betonnen cordonband vormt tevens de beëindiging van deze muurtjes. Aan de linker zijde van de deuren staat op de betonnen afdekking in smeedijzeren letters "ANNO" aan de rechter zijde "1948". In de overige hoeken zijn tussen de kolommen in de muur eveneens drie betonnen speklagen opgenomen.

De erkers onder de reservoirs rusten op een betonnen plaat die even groot is dan de erker. Deze plaat ligt op een zware betonbalk die tevens de latei vormt van de verticale lichtopening. Boven de erker is een eveneens zware latei geplaatst waarop de vloer van de reservoirs rust. Ook bij de reservoirs heeft de architect een bijzonderheid toegepast, door ook hier aan vier zijden, verticale lichtopeningen te ontwerpen. Deze lichtopeningen zijn in feite dubbele verticale lichtspelen, omdat juist de hoek met smalle verticale bakstenen kolommen dichtgezet is. Aan de onderzijde en bovenzijde zijn de lichtspelen en de middenkolom afgesloten met een iets bredere betonnen plaat. Onder de betonnen plaat, onder de lichtspelen is centraal een betonnen draagsteen en boven bovenste betonplaat is een verticale betonnen sluitsteen ingemetseld. Deze sluitsteen is tot aan de bovenzijde van het reservoir doorgetrokken. Het twaalfhoekige reservoir heeft een betonnen afdekplaat waarboven de twaalfhoekige (lantaarn) uitzicht ruimte.

Waardering.

De watertoren vormt een belangrijk en uniek gebouw in Helmond, zowel gezien vanuit sociaal-economisch als vanuit architectonisch-bouwhistorisch standpunt. Helmond is decennia van drinkwater voorzien via deze watertoren. Architectonisch-bouwhistorisch is de toren belangrijk omdat de architect op zeer praktische wijze beton en baksteen gecombineerd heeft waardoor niet alleen aan constructieve eisen voldaan werd maar tevens ook aan architectonisch expressie. Ook de plaatsing van de vier kolommen in relatie met het reservoir is door de architect geniaal gevonden.

De ligging nabij de Zuid-Willemsvaart vormt met een hoogte van ruim 47 meter, bovendien een landmark in Helmond die de begrenzing van de historische stad markeert. De entree ligt aan de Torenstraatzijde. Het omheinde terrein waarop de watertoren staat is ontruimd en deels als parkeerplaats en deels als speelplaats ingericht.

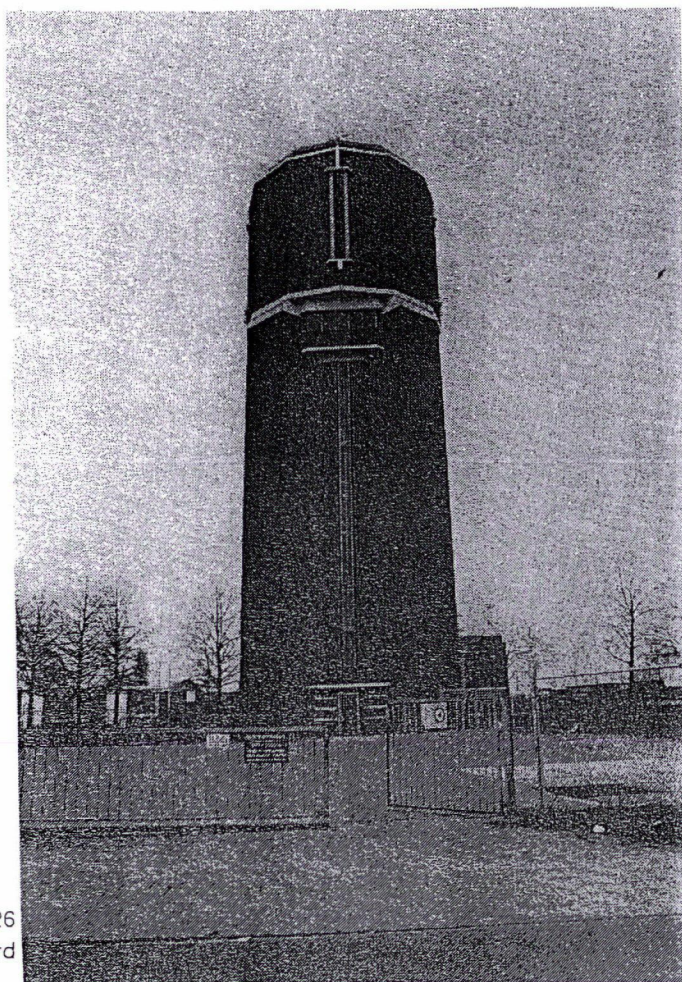

Foto 526
Torenstraat ongenummerd

Torenstraat ongenummerd.

Watertoren.

1948. Architect: J.H.J. Kording. Bouwstijl: Expressionisme. Baksteen, horizontale delen van beton. Twaalfzijdige reservoirrommanteling vier verticale decoratieve hoekuitbouwen. Vier smalle verticale lichtbanden. Horizontaal vensterband met stalen kozijnen voor de controlekamer onder het reservoir. Deur met luifel en horizontale geleding van betonnen cordon. Steunconstructie van beton. Twee vlakbodemreservoirs. Kruisplattegrond. Hoogte 47,3 m. Industrieel-archeologisch belang. *Foto 526.*